

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 1 i art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577 ze zmianami) w związku z art. 79 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 ze zmianami) Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu

orzeka nieważność

postanowień § 6 wyrażenia „na podstawie umowy” i § 9 ust. 2 uchwały Nr XXIV/188/09 Rady Powiatu Leszczyńskiego z dnia 24 września 2009 r. w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji dla placówek niepublicznych i szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych oraz trybu i zakresu kontroli prawidłowości ich wykorzystania.

Uzasadnienie

Przedmiotową uchwałą doręczoną tutejszej Izbie w dniu 30 września 2009 r., powołując się na przepisy art. 12 pkt 11 ustawy o samorządzie powiatowym, art. 90 ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572 ze zmianami) Rada Powiatu Leszczyńskiego określiła tryb udzielania i rozliczania dotacji dla placówek niepublicznych i szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych oraz trybu i zakresu kontroli prawidłowości ich wykorzystania.

Regionalna Izba Obrachunkowa na podstawie art. 61 § 1 i 4 Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.) zawiadomiła przedstawiciela Powiatu Leszczyńskiego o wszczętym postępowaniu w odniesieniu do Uchwały Nr XXIV/188/09 Rady Powiatu Leszczyńskiego, wyznaczając jednocześnie termin badania na dzień 28 października 2009 r.

Rozpoznając sprawę Kolegium Izby ustaliło i zważyło, co następuje:

Wskazaną uchwałą Rada określiła tryb udzielania i rozliczania dotacji dla placówek niepublicznych i szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych oraz trybu i zakresu kontroli prawidłowości ich wykorzystania.

Rada Powiatu postanowieniem § 6 zdecydowała, że „dotacje będzie przekazywana na podstawie umowy”.

Kolegium Izby wskazuje, iż podstawę prawną udzielania dotacji podmiotom prowadzącym szkoły, przedszkola lub inne formę wychowania przedszkolnego stanowią przepisy art. 80 i 90 ustawy o systemie oświaty. Dotacje, o których mowa, posiadają charakter „dotacji podmiotowych”. Są one elementem prawa administracyjnego, będącego ze swej natury częścią składową prawa publicznego i dotyczą zagadnień funkcjonowania finansów publicznych państwa w zakresie działalności oświatowej. Stosunek między organem dotującym i dotowaną szkołą (placówką, przedszkolem) jest stosunkiem administracyjno-prawnym.

Organ udzielający dotacji zajmuje w stosunku do podmiotu uprawnionego do otrzymywania dotacji pozycję podmiotu działającego z mocy władzy zwierzchniej, co wyklucza istnienie między stronami stosunku cywilnoprawnego. Takie stanowisko można wyprowadzić z postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 1999 roku, sygn. Akt I CKN 1132/97, opublikowanego w OSN C 1999 r. nr 11, poz. 200, w którym wywiódł on, iż niedopuszczalna jest droga sądowa w sprawie z powództwa niepublicznej szkoły ponadpodstawowej (ponadgimnazjalnej) o uprawnieniach szkoły publicznej przeciwko Skarbowi Państwa lub jednostce samorządu terytorialnego o zapłatę (uzupełnienie) dotacji udzielonej na podstawie art. 90 ustawy o systemie oświaty.

Sąd stwierdził także, że sprawa wytoczona przeciwko Skarbowi Państwa o uzupełnienie dotacji udzielonej z budżetu państwa, jako wywodząca się z prawa finansowego (budżetowego), tradycyjnie pozostającego poza sferą prawa cywilnego, nie ma charakteru sprawy cywilnej w rozumieniu art.1 Kpc, a zatem nie należy do drogi sądowej (art.2 § 1 Kpc). Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy również w uzasadnieniu postanowienia z dnia 18 października 2002 r. (V CK281/02).

Takie stanowisko prezentuje także Minister Edukacji Narodowej w piśmie z dnia 20 marca 2008 r. nr DE-3-339-24/08 kierowanym m.in. do Wójtów, Burmistrzów j.s.t. Z powyższych względów, w ocenie Kolegium, zawieranie umów cywilnoprawnych między jednostkami samorządu terytorialnego i podmiotami wnioskującymi o dotację nie znajduje uzasadnienia.

Ponadto w postanowieniach dotyczących trybu rozliczania udzielonej dotacji - w § 9 - Rada postanowiła co następuje:

Ust. 2 - *„W przypadku niezłożenia rozliczenia otrzymanej dotacji wstrzymuje się wypłatę kolejnych miesięcznych dotacji do czasu otrzymania właściwego rozliczenia”.*

Podstawę prawną do udzielania dotacji dla przedszkoli, szkół i placówek oświatowo-wychowawczych stanowią przepisy ustawy o systemie oświaty. Dotacja z budżetu jednostki samorządu terytorialnego przysługuje na „każdego ucznia pod warunkiem, że podmiot prowadzący przedszkole/szkolę/placówkę oświatową poda organowi właściwemu do udzielenia

dotacji planowaną liczbę uczniów nie później niż do dnia 30 września roku poprzedzającego rok udzielenia dotacji". Zasady przyznawania dotacji zostały określone przez ustawę. Przyznanie dotacji zostało uzależnione od złożenia – w określonym terminie – przez osobę prowadzącą przedszkole/szkolę/placówkę oświatową wniosku o przyznanie dotacji zawierającego informację o planowanej liczbie uczniów. W konsekwencji do uprawnień organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego należy jedynie ustalenie trybu udzielania i rozliczania dotacji (przy uwzględnieniu podstawy obliczania dotacji i zakresu danych zawartych we wniosku), a więc regul technicznych przekazania i rozliczenia dotacji.

Z powyższego wynika również, że dotacja przysługuje na każdego ucznia, pod warunkiem, że osoba prowadząca przedszkole/szkolę/placówkę oświatową poda organowi właściwemu do udzielenia dotacji planowaną liczbę uczniów nie później niż do dnia 30 września roku poprzedzającego rok udzielenia dotacji. Dotacja przekazywana jest w 12 częściach a rozliczenie następuje z całej dotacji. Ustawodawca nie przewiduje warunku każdorazowo składania wniosku.

Kolegium Izby wskazuje, że dotacje dla jednostek systemu oświaty – przyznawane przez gminę na podstawie 90 ustawy o systemie oświaty – są dotacjami podmiotowymi w rozumieniu art. 106 ust. 2 pkt 2 ustawy o finansach publicznych, a zatem mają za zadanie dofinansowanie działalności bieżącej ustawowo wskazanego podmiotu. Obowiązkiem gminy jest udzielenie dotacji placówce oświatowej na każdego ucznia. Natomiast zwrot dotacji nienależnej, pobranej w nadmiernej wysokości lub wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem następuje, w wyniku rozliczenia wykorzystania dotacji, zgodnie z przepisem art. 145 ustawy o finansach publicznych.

W związku z powyższym Kolegium Izby orzekło jak na wstępie.

Przewodnicząca Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej

Grażyna Wróblewska
Grażyna Wróblewska

Pouczenie: Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzoreze przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu w terminie 30 dni od daty doręczenia za pośrednictwem Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu.

